

Людмила Малинівська
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
Житомир, Україна

**Прикладні аспекти застосування інформаційних технологій при вивченні
навчальної дисципліни «Цивільний захист» у ВНЗ**

***Анотація.** Розкрито аспекти впровадження інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні дисципліни «Цивільний захист» у ВНЗ.*

***Ключові слова:** комп'ютерні інформаційні технології, цивільний захист, електронні засоби*

***Аннотация.** Раскрыты аспекты внедрения информационно-коммуникационных технологий при изучении дисциплины "Гражданская защита" в ВУЗЕ.*

***Ключевые слова:** компьютерные информационные технологии, гражданская защита, электронные средства*

***Annotation.** The aspects of introduction of informatively-communication technologies are exposed at the study of discipline "Civil defence" in snstitution of higher learning.*

***Keywords:** computer information technologies, civil defence, electronic facilities*

На початку XXI століття людство вступило в нову стадію свого розвитку – інформаційну еру, яка характеризується виникненням нових систем інформаційних технологій і, як наслідок, нових трансформацій освіти.

Як відомо, освіта є самостійною системою і одночасно стратегічним ресурсом держави. Тому розвинені країни досить активно розробляють та впроваджують інформаційні технології в систему освіти.

В Україні, яка "крокує" до єдиного світового простору, упровадження інформаційних технологій набуває все більш масштабного і комплексного характеру. Сучасних студентів вже мало цікавлять традиційні лекції – сьогодні молодь надає перевагу інтерактивним технологіям. До того ж ці методи, на

думку викладачів, є дуже результативними (підвищується рівень як успішності так і якості навчання).

Але є численні факти того, що викладачі вважають, що використання комп'ютерних та інформаційних технологій – справа лише викладачів інформатики. Проте практична діяльність кращих викладачів переконує в тому, що сьогодні викладачі зобов'язані не тільки вільно володіти сучасними інформаційними та комп'ютерними технологіями, а й уміло використовувати їх у своїй професійній діяльності.

Інформаційними технологіями називають усі технології, які використовують спеціальні інформаційні технічні засоби (комп'ютер, аудіо, відео, кінотехніка) [2]. Комп'ютерні або нові інформаційні технології навчання – це процеси підготовки і передачі інформації, засобом впровадження яких є комп'ютер [2].

Заняття, під час яких викладач використовує ТЗН, своєю методикою викладання дещо відрізняються від традиційних. Тому при використанні аудіовізуальних засобів навчання викладачеві слід дотримуватися певних правил:

- потрібно підготувати аудиторію до сприйняття нового матеріалу;
- слід передбачити форму перегляду і обговорення відео-матеріалів (індивідуальну, групову чи колективну);
- визначити характер допомоги відстаючим; використовувати під час заняття інші засоби навчання;
- викладач має уміти поєднувати аудіовізуальні засоби з підручником, картою та іншими засобами навчання [5].

Перед переглядом відео-фрагменту необхідно ставити перед аудиторією певну проблему. При цьому такий перегляд не повинен займати більше 20-30 хвилин заняття, тому що це може призвести до перенапруження зорового та слухового аналізаторів студентів та як наслідок до зниження працездатності в цілому.

Тому більш доцільним буде використання невеличких відео-фрагментів (до 5-10 хвилин) і зміна навчальної діяльності на занятті. При цьому доречним буде використання не тільки матеріалів документального кіно, а також відео-фрагментів художніх фільмів. Звичайно до матеріалів з художніх фільмів слід відноситися дуже обережно, але саме вони дозволяють створити під час заняття атмосферу певної епохи.

Курс "Цивільний захист" як навчальна дисципліна подається у всіх навчальних закладах України. Елементи цієї дисципліни викладаються у середніх школах, гімназіях, ліцеях, поширений курс подається у коледжах та технікумах і більш детально вивчається у вищих навчальних закладах усіх рівнів акредитацій.

Дослідження питань, пов'язаних з викладанням дисципліни "Цивільний захист" свідчить про те, що студенти та слухачі мало читають книги і переважно керуються інформацією з Інтернет-сайтів та інших електронних носіїв. Без сучасної техніки досить складно зацікавити їх у чому-небудь. Ураховуючи сучасний рівень розвитку комп'ютерної техніки, слід констатувати, що сучасному студенту вищого навчального закладу досить нудно й нецікаво на навчальних заняттях, якщо вони організовані за дідівською методикою, яка була створена в минулому столітті, і в незмінному виді дійшла до наших днів. Покращити таку ситуацію можливо за допомогою впровадження у навчальний процес інформаційних технологій.

Використання комп'ютера дозволяє значно полегшити роботу викладача та підвищити ефективність навчального процесу завдяки розширенню типів навчальних завдань, гнучкості в управлінні навчальною діяльністю, урахуванню індивідуальних особливостей студентів, динамічному розподілу функцій управління навчальною діяльністю між комп'ютером і студентом, удосконаленню методів і засобів навчання та організації навчального процесу.

Використання електронних засобів навчання дозволяє збільшити масштаб наочності і полегшує відтворення навчальної інформації для самостійної роботи студента та слухача. З іншого боку, використання комп'ютера потребує

від педагога здобуття додаткових умінь, зокрема володіння мовами програмування, створення мультимедійних і гіпертекстових навчальних програм, розробка авторських курсів з відповідного предмета.

Особливе місце у використанні засобів інформаційних технологій посідає демонстраційний компонент, що забезпечує нові шляхи подання інформації, дає можливість для випробування власних ідей та проектів. Велике значення має використання персонального комп'ютера як засобу проблемного навчання. Проблемне навчання розглядається в даний час у педагогіці як найбільш адекватний метод розвитку творчого мислення і тим самим відповіла сучасним задачам навчання: підготовці учня, що закінчив школу, до самостійного придбання знань і розв'язанню теоретичних практичних задач.

На сьогоднішній день є велика необхідність застосування комп'ютера на сучасному уроці, і не останнє місце використання комп'ютера починає посідати при вивченні предмета «Цивільний захист». Місце викладача на сучасному уроці поступово переходить у нові рамки: якщо викладач раніше ніс певну інформацію до студентів, то тепер, за наявності комп'ютерів, викладач спрямовує діяльність студентів у тому чи іншому руслі для досягнення тієї чи іншої мети. При вивченні фактично кожного розділу програми можна впроваджувати використання комп'ютера. На сучасному етапі викладання дисципліни «Цивільний захист» впровадження уроків з використанням комп'ютера є необхідністю.

Крім того, застосування мультимедійних засобів на практичних заняттях дає змогу збільшити обсяг засвоєної інформації, активізувати роботу студентів тощо. Проте, незважаючи на процеси глобалізації, які стосуються й освітнього простору, варто пам'ятати, що залучення новітніх технологій до процесу навчання поліпшує якість презентації навчального матеріалу та забезпечує ефективність його засвоєння студентами, але має лише допоміжний характер, а центральним об'єктом навчального процесу залишається викладач.

Таким чином, застосування новітніх технологій має значні освітні можливості. Це сучасний засіб підвищення мотивації до навчання, перевага

якого насамперед у тому, що студент сам обирає місце, час і темп навчання, має вільний доступ до інформації, може тренуватися і сам контролювати свої знання, уміння та навички.

Література

1. Бабанский Ю. К. Энциклопедия педагогического процесса / Ю. К. Бабанский, М. М. Поташник. – К. : Рад. шк., 1984. – 284 с.
2. Великий тлумачний словник української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К. ; Ірпінь : Перун, 2005. – 1728 с.
3. Захист Вітчизни : [підручник для 10–11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів] / М. М. Бака, Ю. О. Квашньов, А. О. Литвиненко, С. І. Операйло; за ред. Ю. О. Квашньова та А. О. Литвиненка. – К. : Вежа, 2006. – 448 с.
4. Машбиц Е. И., Гергей Т. Психолого-педагогические проблемы эффективного применения компьютера в учебном процессе// Вопросы психологии. -1985. -№3. –с.41.
5. Наука, освіта, суспільство очима молодих: Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих науковців. Частина 1, Психолого- педагогічний напрям. - Рівне: РВВ РДГУ, 2013. - 217 с.